

provincie
Zuid-Holland

Kennisdag Boerenlandvogels 12-10-2023

2023 - Jaar van de Scholekster

Erik Kleyheeg

Sovon

Eurasian oystercatcher

Sooty oystercatcher

South Island oystercatcher

African oystercatcher

American oystercatcher

Pied oystercatcher

Magellanic oystercatcher

Chatham oystercatcher

Black oystercatcher

Variable oystercatcher

Canary Islands oystercat...

Blackish oystercatcher

- Wereldwijd: 11 soorten scholeksters (1 uitgestorven)
- Kustgebonden broedvogels
  - bont: moddervlaktes en zandstranden
  - zwart: rotsen

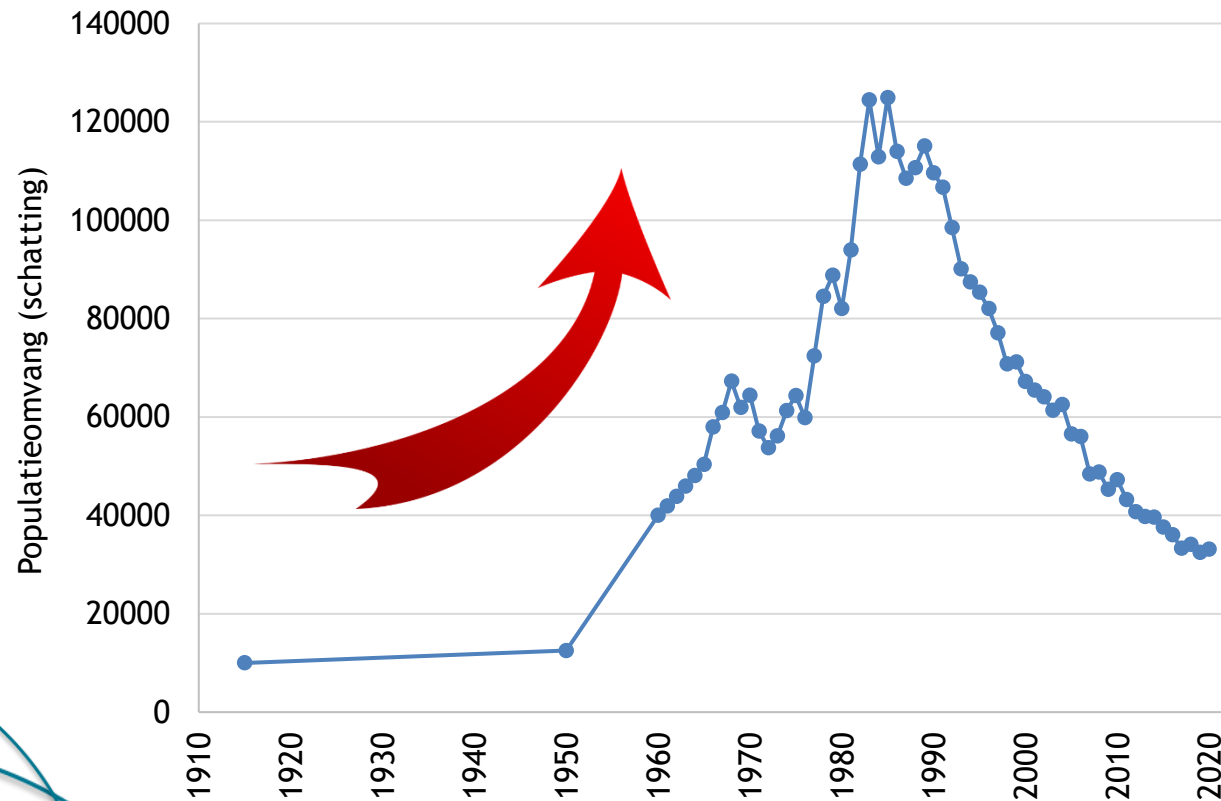
an der Weijde - Pbase.com/corotauria

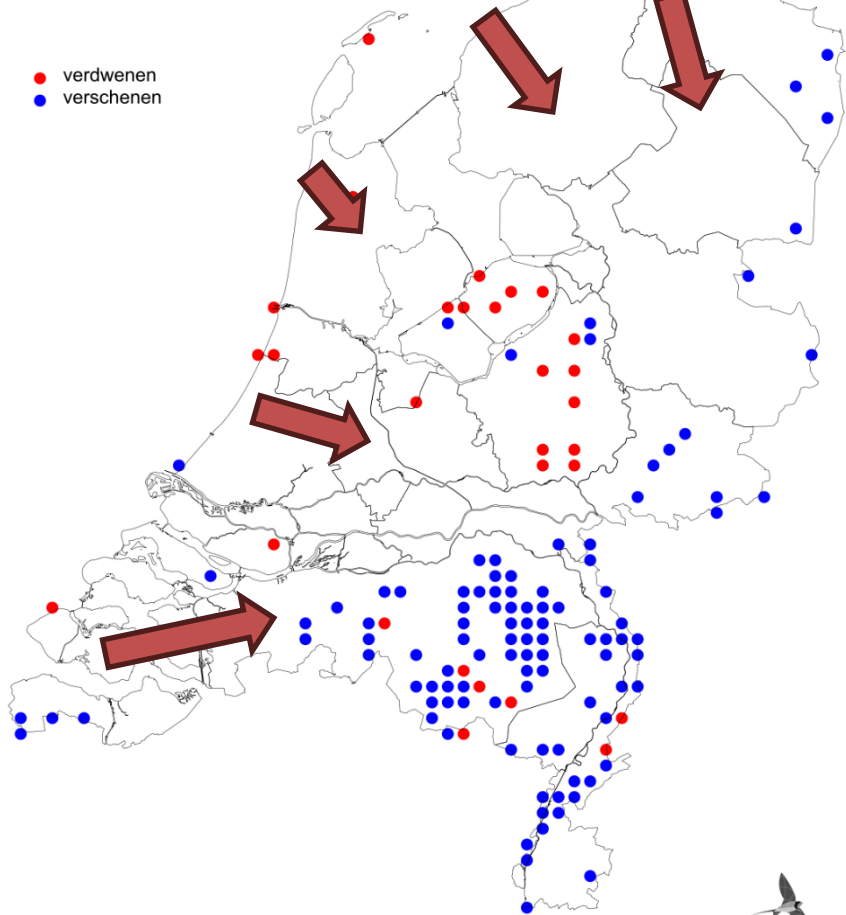

Kolonisatie van het binnenland

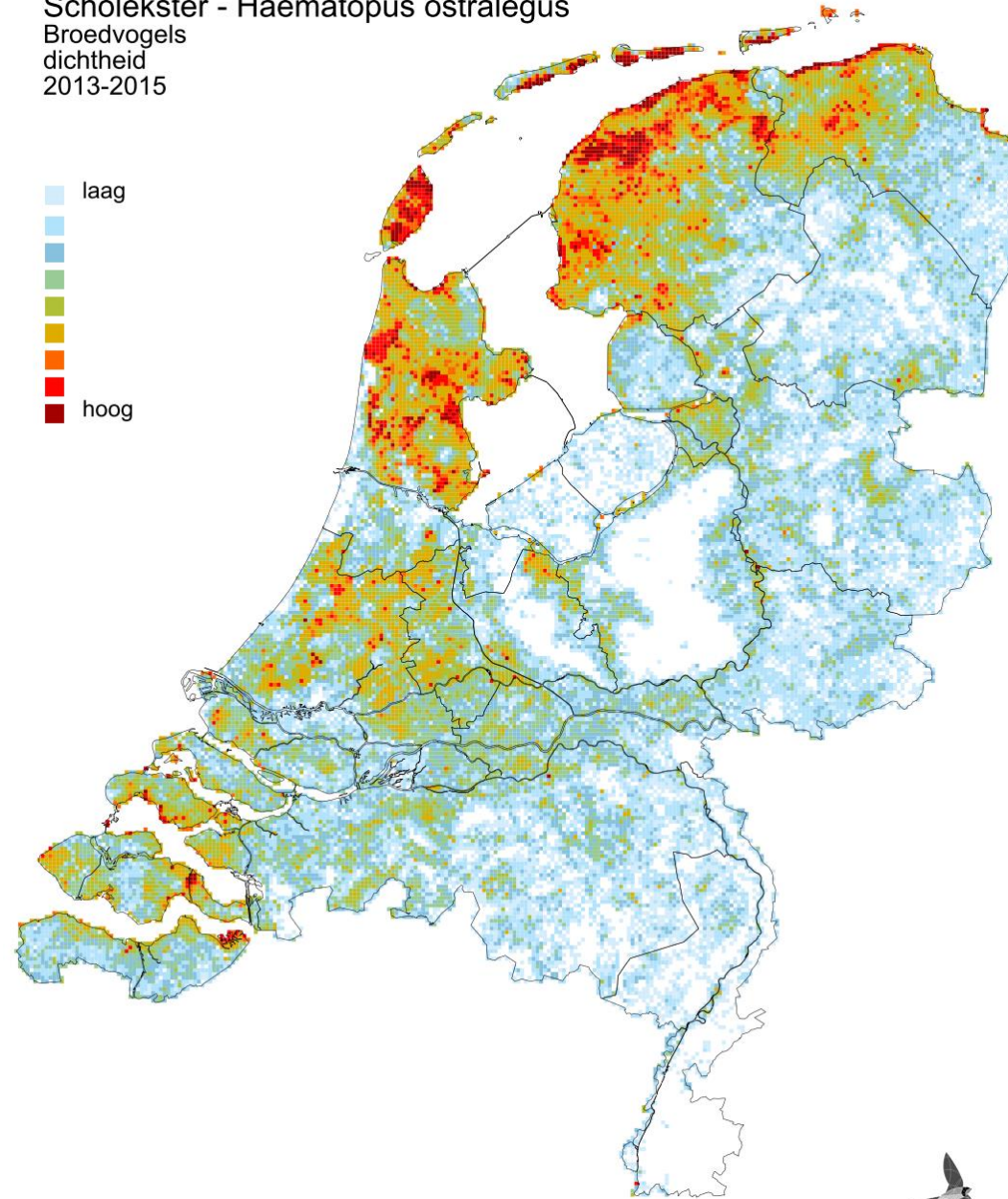
- In NL vanaf 1920

Scholekster - *Haematopus ostralegus*
Broedvogels
verandering
1973-2000

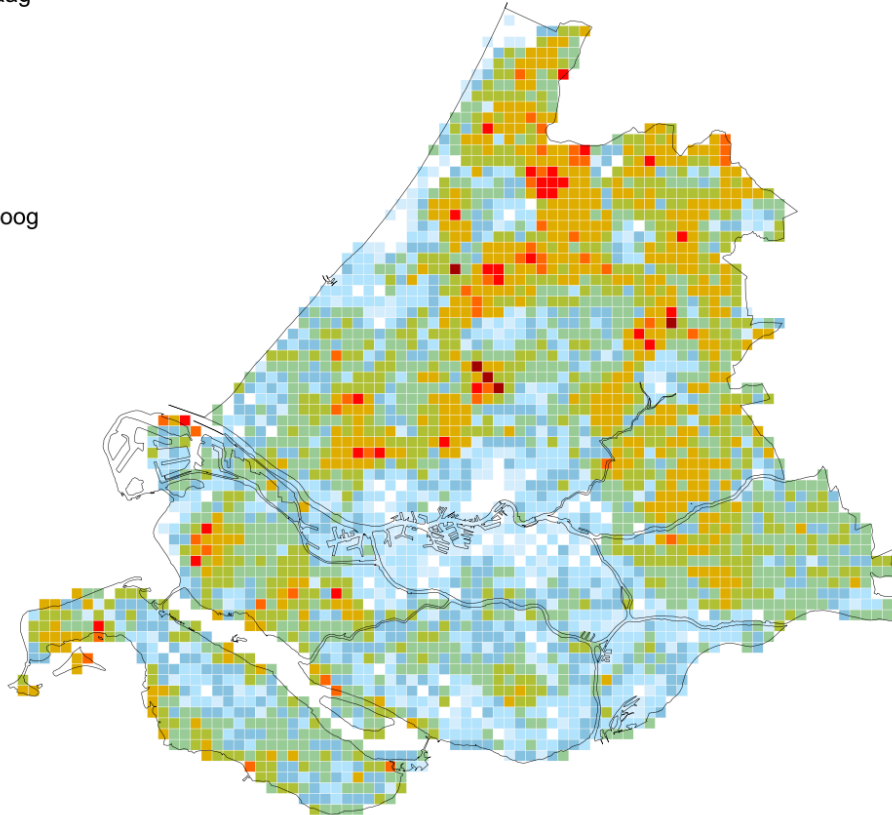

Scholekster - *Haematopus ostralegus*
Broedvogels
dichtheid
2013-2015

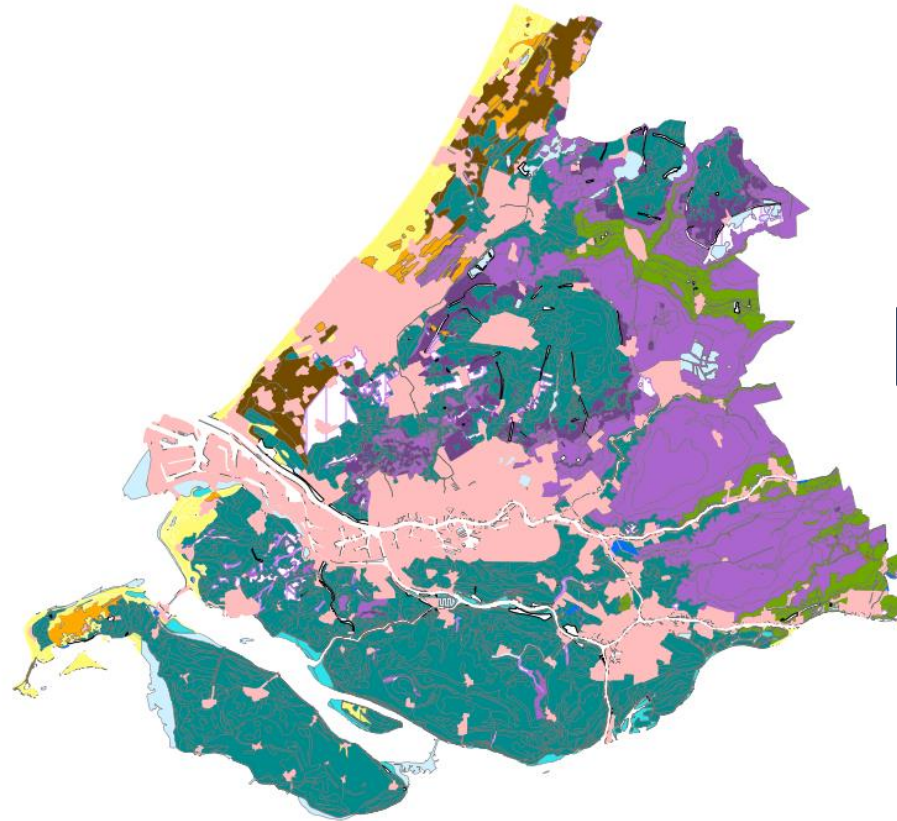

Scholekster - *Haematopus ostralegus*
Broedvogels
dichtheid
2013-2015

laag
hoog

Voornameijk op grasland en akkers

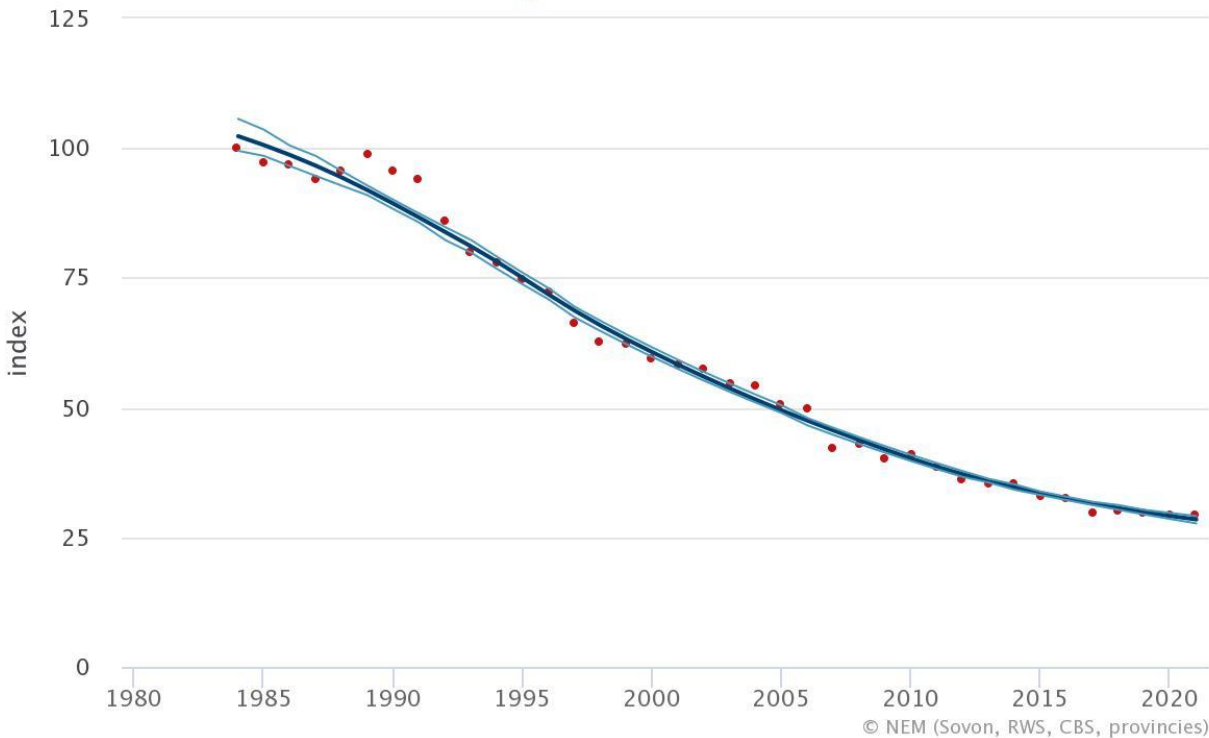

Veen
Zeeklei
Bebouwd

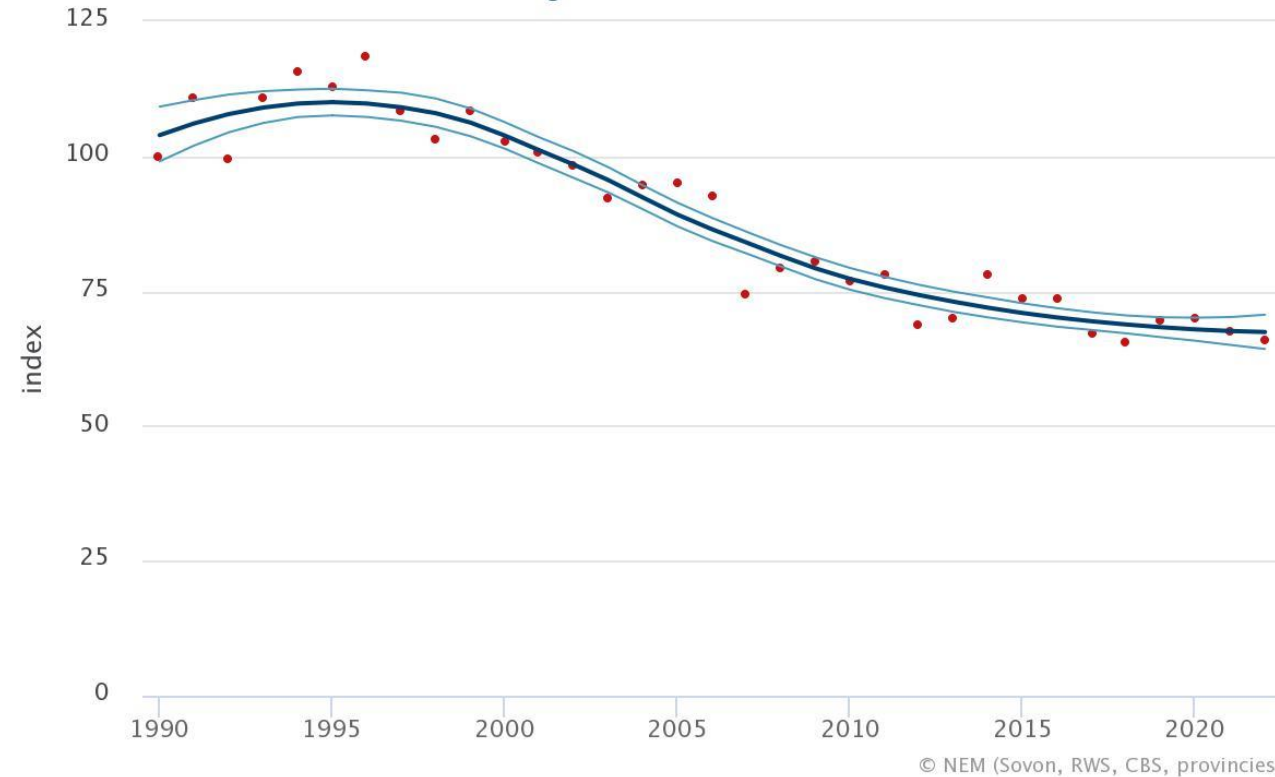
Broedvogeltrend

Scholekster
broedvogeltrend - Nederland

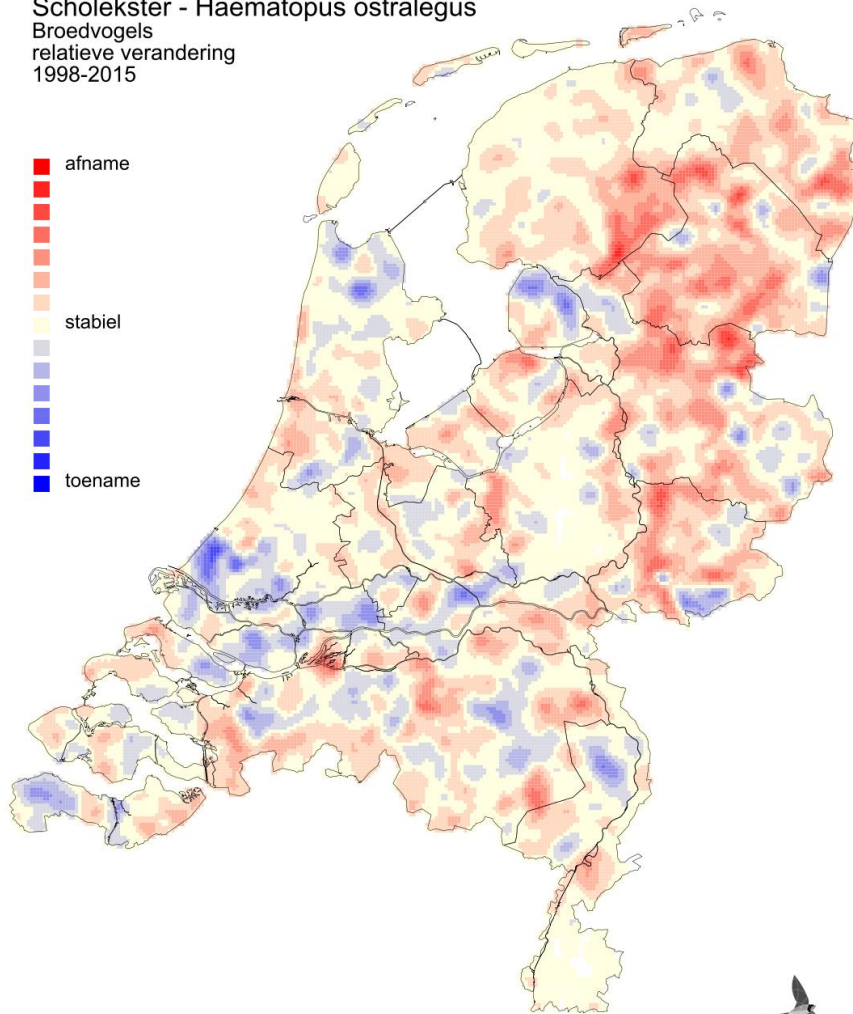
Scholekster
broedvogeltrend - Zuid-Holland

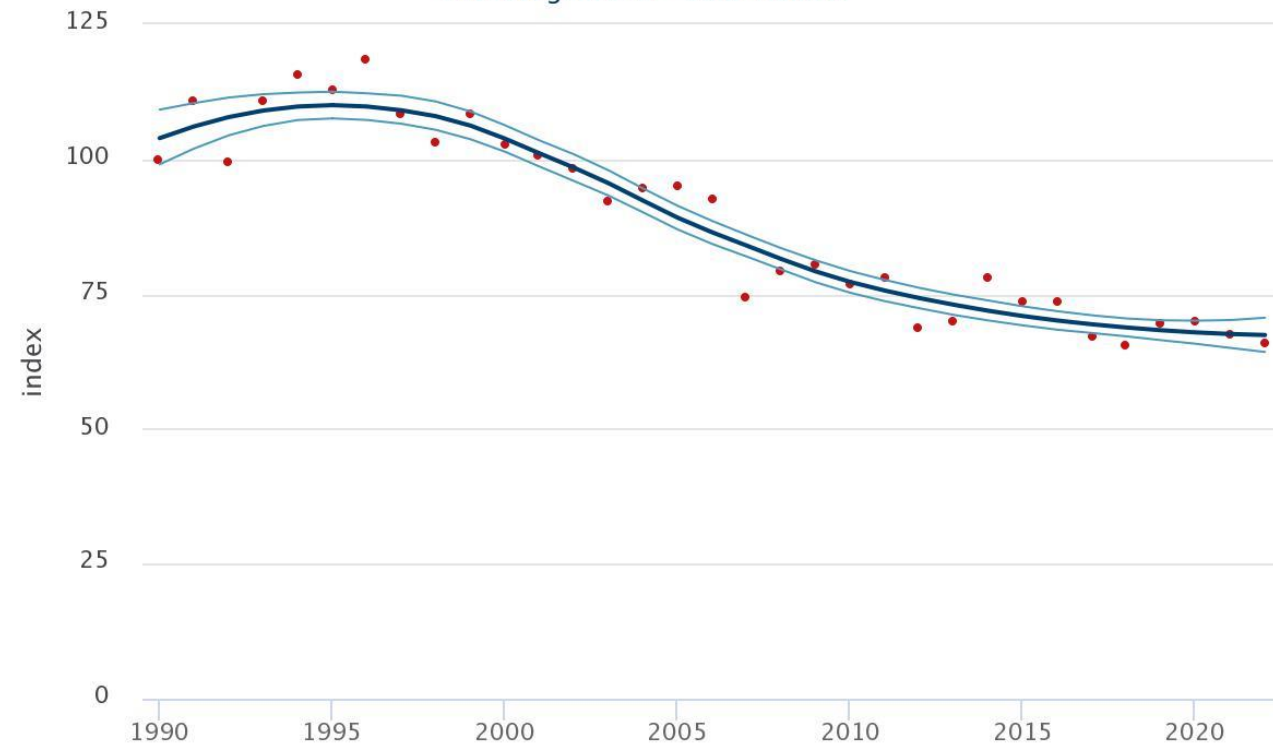

Broedvogeltrend

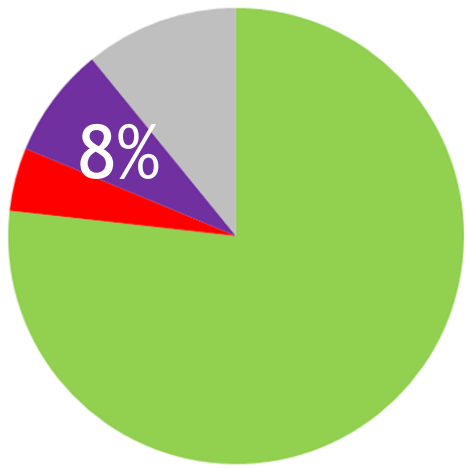
Scholekster - *Haematopus ostralegus*
Broedvogels
relatieve verandering
1998-2015

Scholekster
broedvogeltrend - Zuid-Holland

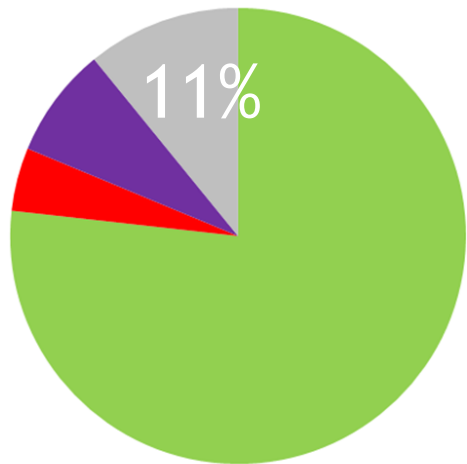
- agrarisch
- stedelijk
- kwelder
- dijken etc.

Kwelders

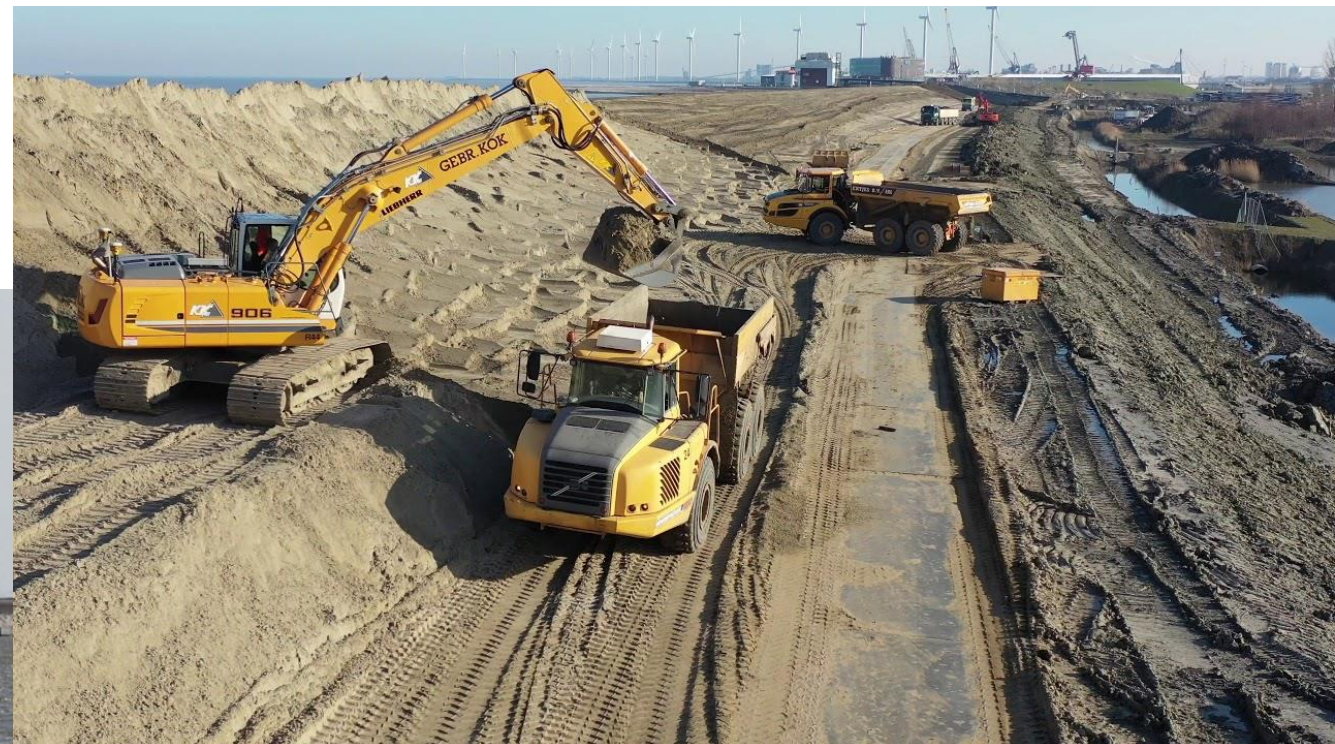

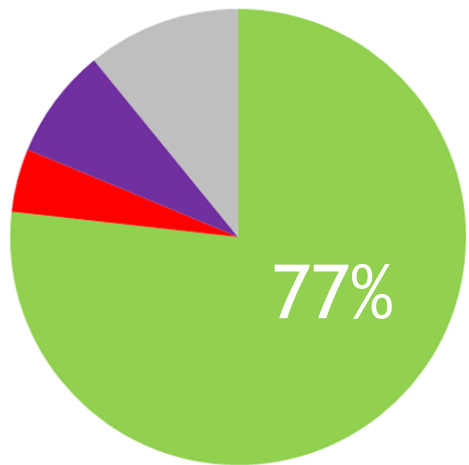

- agrarisch
- stedelijk
- kwelder
- dijken etc.

Zeedijken

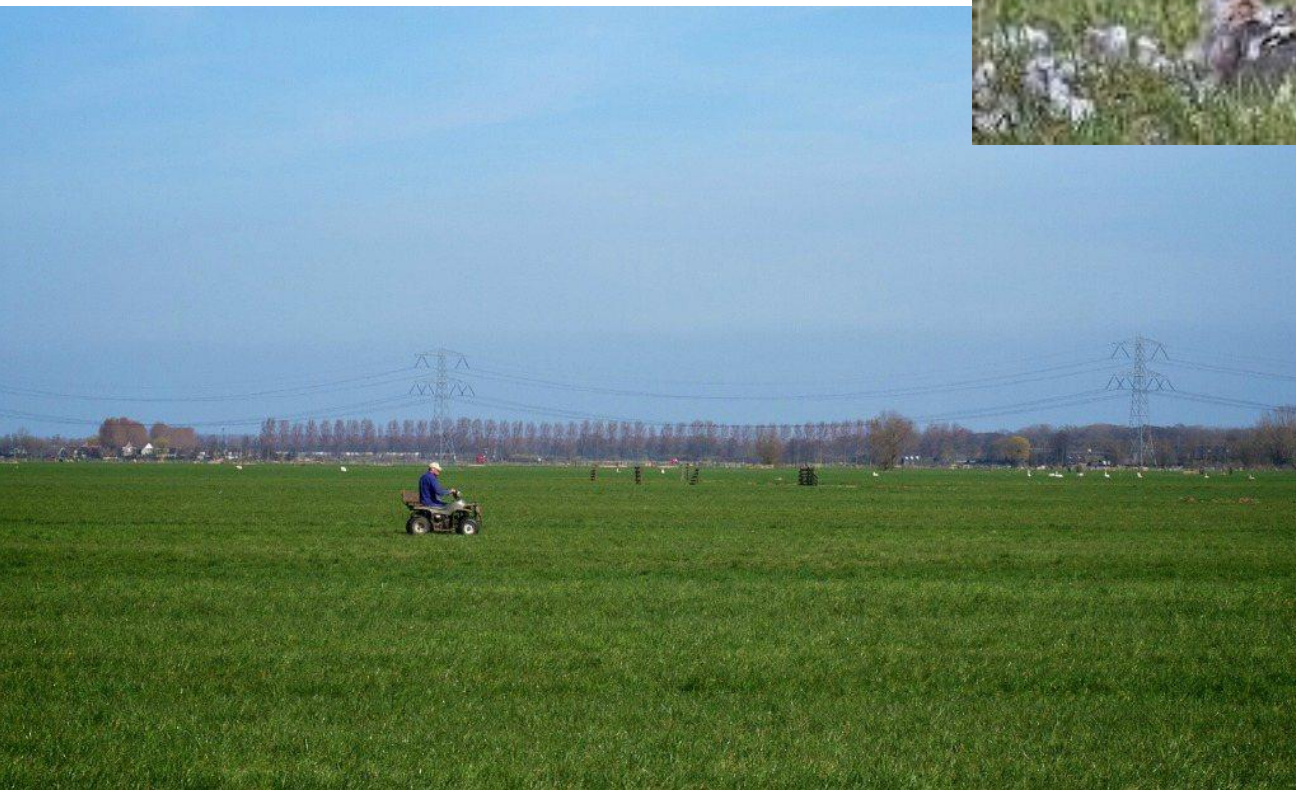

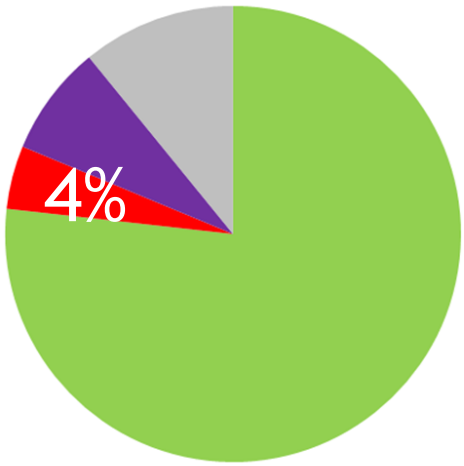

- agrarisch
- stedelijk
- kwelder
- dijken etc.

Agrarisch gebied

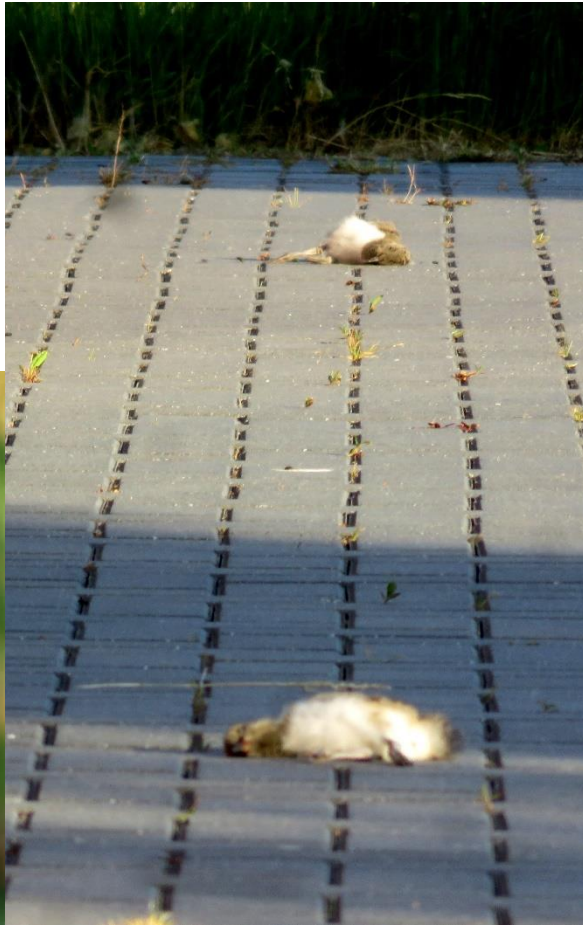

- agrarisch
- stedelijk
- kwelder
- dijken etc.

Stedelijk gebied

Nationale

pechvogel

nationale pechvogel

All Images News Videos Shopping More Tools

About 97.200 results (0,31 seconds)

<https://www.nporadio1.nl> › binnenland · Translate this page

De scholekster is de Nationale Pechvogel | NPO Radio 1

30 Oct 2022 — De Nationale pechvogel, de vergeten weidevogel en in 2023 voor de tweede keer vogel van het jaar! Dat word je niet zomaar, ...

<https://www.ad.nl> › alphen › national... · Translate this page

'Nationale pechvogel' kan het dak op: scholekster zoekt heil ...

De scholekster broedt steeds vaker op daken in de stad. © Geert de Vries.

<https://www.bnnvara.nl> › audio · Translate this page

Scholekster is de Nationale Pechvogel - Vroege Vogels

29 Oct 2022 — De Nationale pechvogel, de vergeten weidevogel en in 2023 voor de tweede keer vogel van het jaar! Dat word je niet zo maar, ...

<https://www.rtvdrenthe.nl> › varia › n... · Translate this page

Nationale pechvogel een jaar lang in de schijnwerpers

20 Jan 2023 — Toch is de scholekster geen geluksvogel, de vogel heeft zelfs als bijnaam: de nationale pechvogel. Bert Dijkstra uit Assen doet al sinds ...

<https://www.omropfryslan.nl> › nieuws · Translate this page

Natuurlijefhebbers willen meer bescherming voor ' ...

21 Dec 2022 — Natuurbeschermers wijzen de weinig eervolle titel 'Nationale pechvogel' toe aan de scholekster. Deze groep springt in de bres voor de vogel, ...

Images for nationale pechvogel

Feedback

In deze rubriek bericht SOVON over achtergronden van nieuwe projecten of worden eerste resultaten van lopende projecten gepresenteerd. Omdat het de resultaten betreft van lopend onderzoek kunnen de resultaten voorlopig van aard zijn.

Voor meer informatie over projecten van SOVON zie www.sovon.nl

ONDERZOEK NAAR DE OORZAKEN VAN DE DRAMATISCHE ACHTERUITGANG VAN DE SCHOLEKSTER IN NEDERLAND

Bruno J. Ens, Bram Aarts, Kees Oosterbeek, Maja Roodbergen, Henk Sierdsema, Roy Slaterus & Wolf Teunissen

De Scholekster *Haematopus ostralegus* is in snel tempo bezig veel terrein te verliezen. En dat terwijl ons land het 'scholeksterland' bij uitstek is: nergens in Europa vinden we zulke hoge dicht-

streeks 1990 en betreft de aantallen van zowel overwinterende (figuur 1) als broedende vogels (figuur 2). Aangezien de Scholekster een langlevende soort is met een hoge levensverwachting (het leeftijdrecord is 43 jaar en 3 maanden) is deze negatieve trend alarme- rend. In amper 15 jaar is de populatie met 50% afgenomen! De achteruit- gang gaat dus nog sneller dan de te- loorgang van onze nationale weide- vogel de Grutto *Limosa limosa* en is te vergelijken met de afname van de Veldleeuwerik *Alauda arvensis* in het

dan Scholeksters (maximale leeftijd Grutto en Veldleeuwerik 19 resp. 10 jaar). Als de huidige negatieve trend zich voortzet is de Scholekster in 2020 in Nederland uitgestorven als weide- vogel.

Over de oorzaken van de afname is veel discussie gevoerd. Al in februari 2003 werd door de Nederlandse Orni- thologische Unie (NOU) en de Neder- landse Steltloperwerkgroep (NSWG) een speciale themadag georganiseerd die geheel was gewijd aan de afname van de Scholekster (Ens *et al.* 2003). De

2023 - (2^e) Jaar van de Scholekster

Vogelbescherming en Sovon kiezen ieder jaar een vogelsoort waar we ons in het bijzonder op richten. Dat doen we door middel van (publieks)onderzoek en door meer aandacht voor deze vogel te vragen.

Doelstellingen:

- Meer kennis over bedreigingen en kansen
- Vergroten van natuurbewustzijn (ecosysteem)
- Bieden van handelingsperspectieven voor bescherming

1. Kuikenoverleving
2. Stads Scholeksters
3. Broedplatforms

Focus op activiteiten met inzet vrijwilligers

1. Kuikenoverleving Scholekster

- Doel: inzicht krijgen in overlevingskansen kuikens
- Verschillen tussen gebieden/habitats?

1. Kuikenoverleving Scholekster

- Methode: gezinnen volgen, leeftijden inschatten, uitvliegsucces bepalen (in Boerenlandvogelmonitor en AviNest)

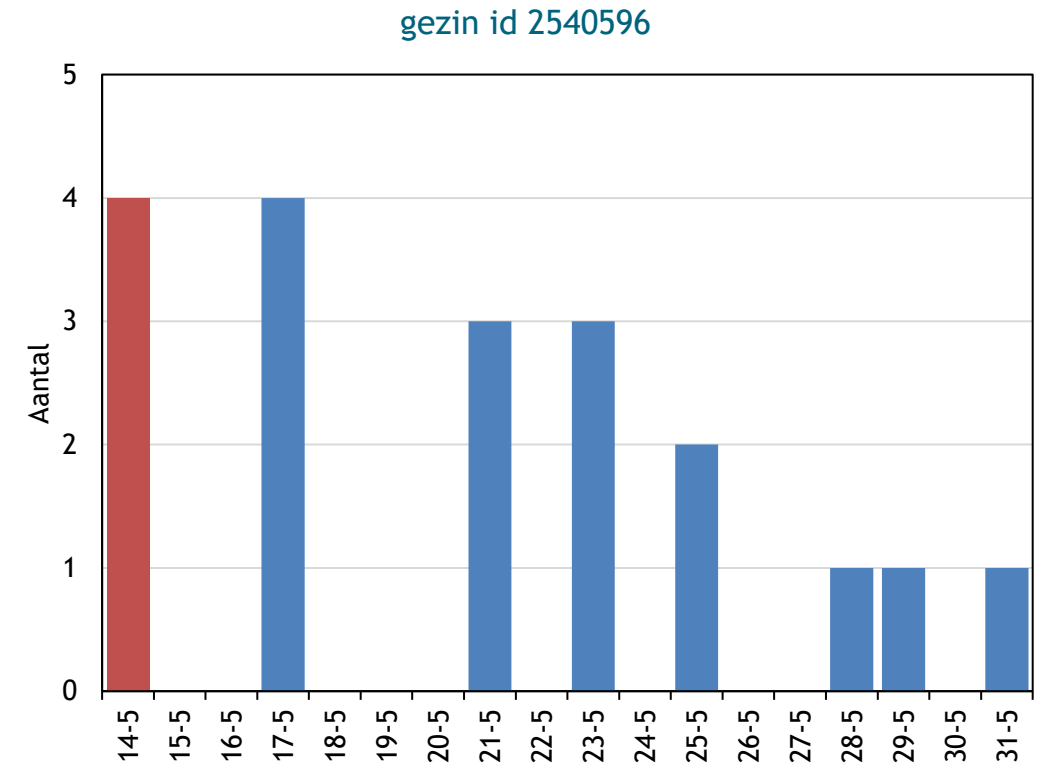
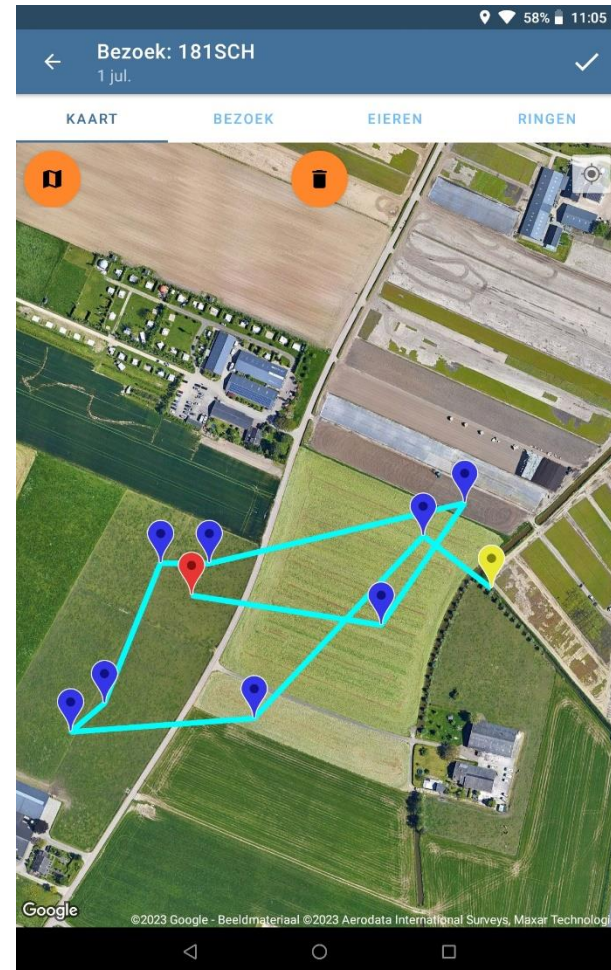

© Astrid Kant

1. Kuikenoverleving Scholekster

- Resultaten (eerste indruk)

382 reeksen met >1 waarneming

2. Scholekster in de stad

- Doel: berekenen welk deel van de populatie tegenwoordig in de stad broedt
  - Jaar van de Scholekster 2008: 4% populatie broedt in steden, hoe zit dat nu?

8% scholeksters Zuid-Holland trekt naar de stad

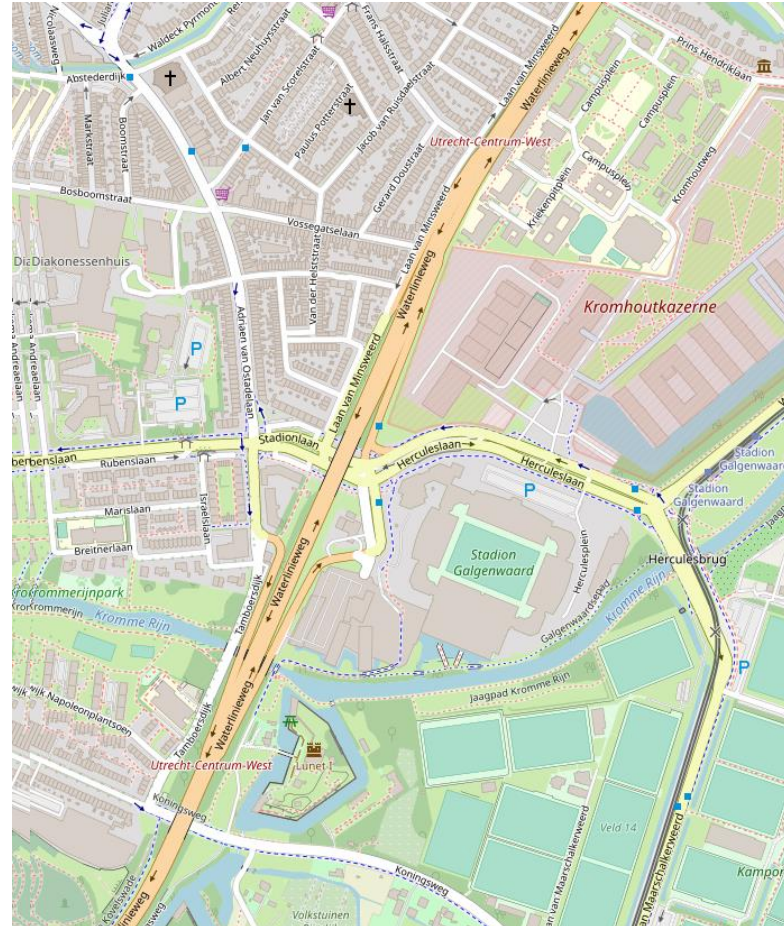
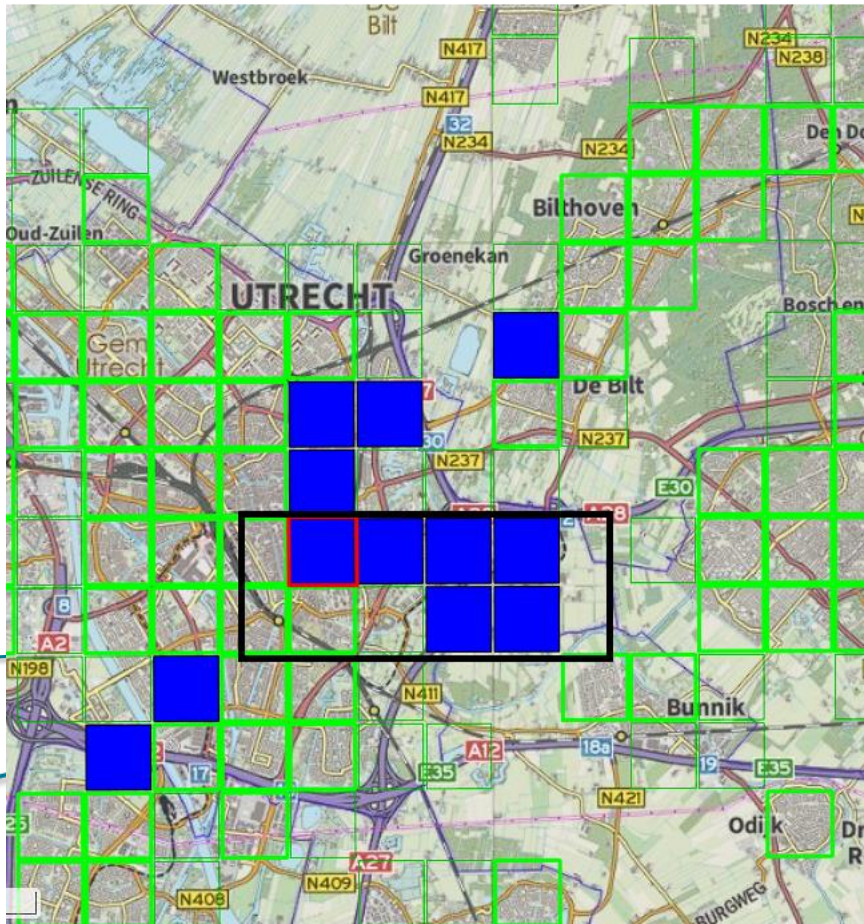
Provincie Zuid-Holland

25-JUL-2018 - De scholekster is een weidevogel maar voelt zich steeds meer thuis in de stad. Het aantal scholeksters in Zuid-Holland dat hun nest maakt op gebouwen stijgt dit jaar naar ruim 8%. In de bebouwde kom zijn platte grintdaken en rustige bedrijfsterreinen favoriet. Ook in het agrarisch gebied broeden scholeksters op andere plekken dan voorheen, zoals in afgeknotte bomen.

2. Scholekster in de stad

- Methode: (prioritaire) stadse kilometerhokken inventariseren

2. Scholekster in de stad www.scholeksterophetdak.nl/

SCHOLEKSTER OP HET DAK

[Home](#) [Waarom?](#) [Doe mee](#) [Over de Scholekster](#) [Nieuws](#) [Over ons](#) [Veelgestelde vragen](#) [Contact](#)

Home

Belangrijk: afstand tot stad, dichtheid bebouwing, lawaai, grasvelden, grind op dak, water en schaduw.

Geert de Vries

**HELP MEE DE
SCHOLEKSTER
EEN PLEK TE
GEVEN IN DE
STAD**

2. Scholekster in de stad

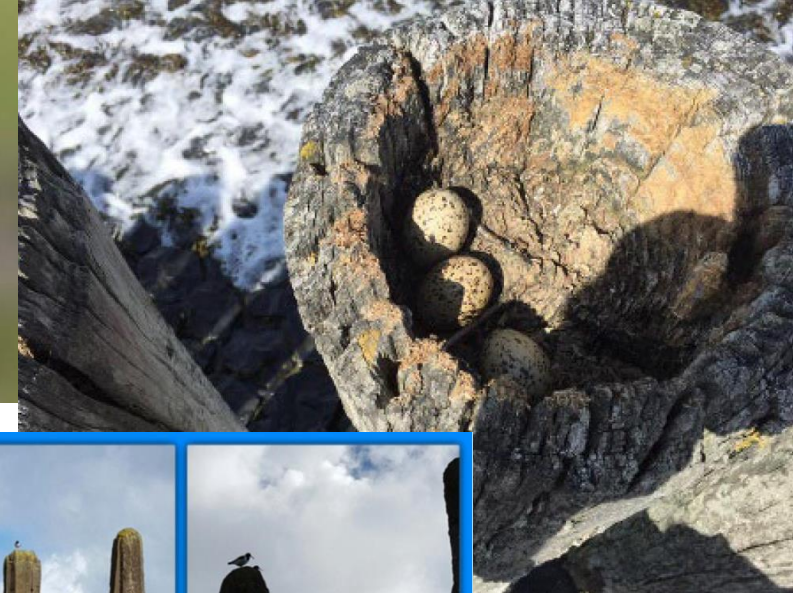
Anoek Brugman (2021)

3. Scholeksters op broedplatforms

Foto: Sjerp Weima

Bron: FB-group Scholekster

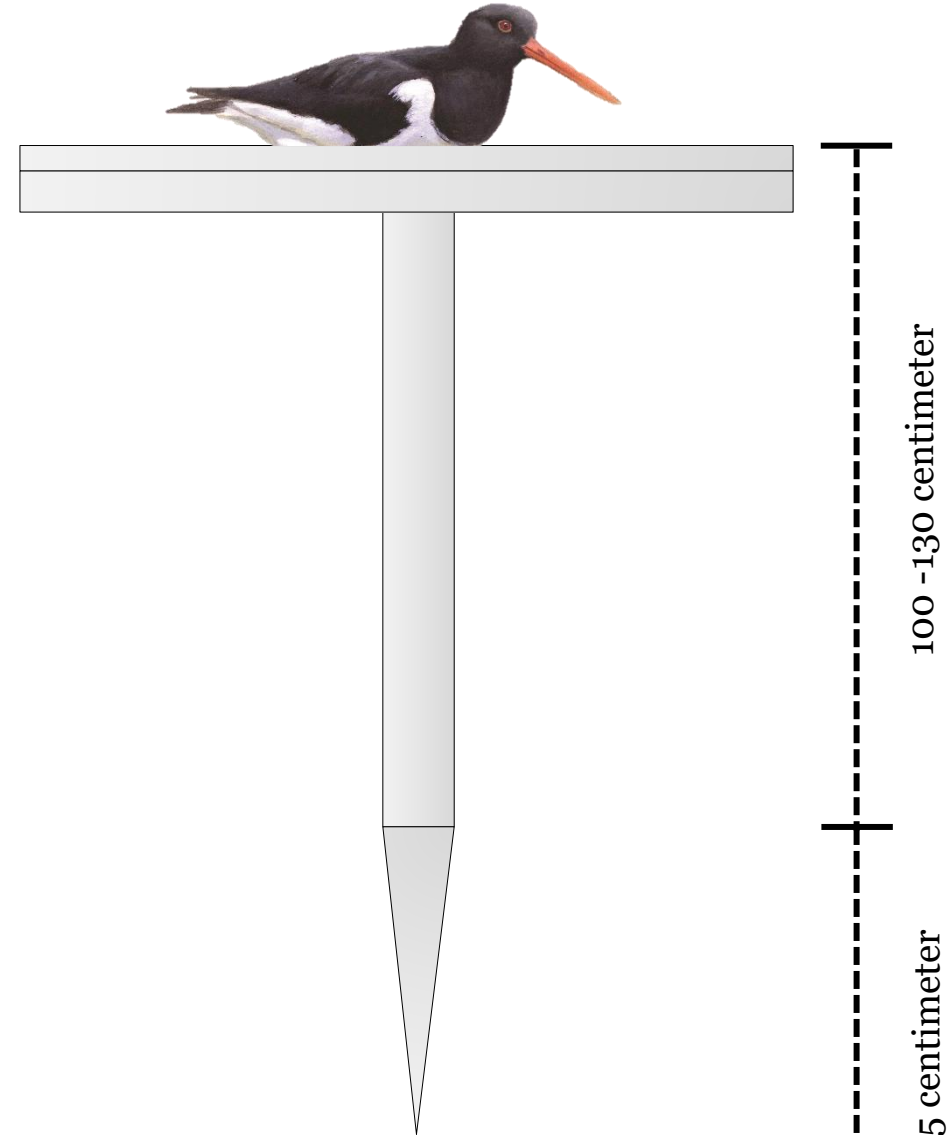
3. Scholeksters op broedplatforms

Bron: FB-group Scholekster

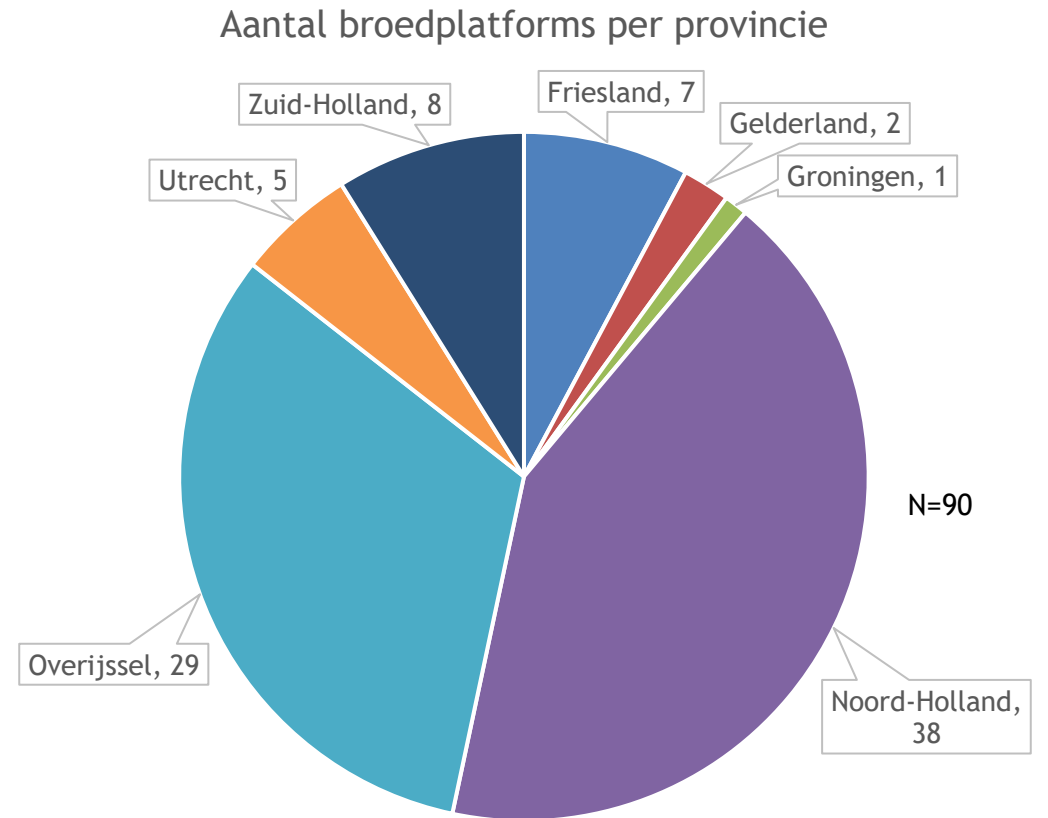
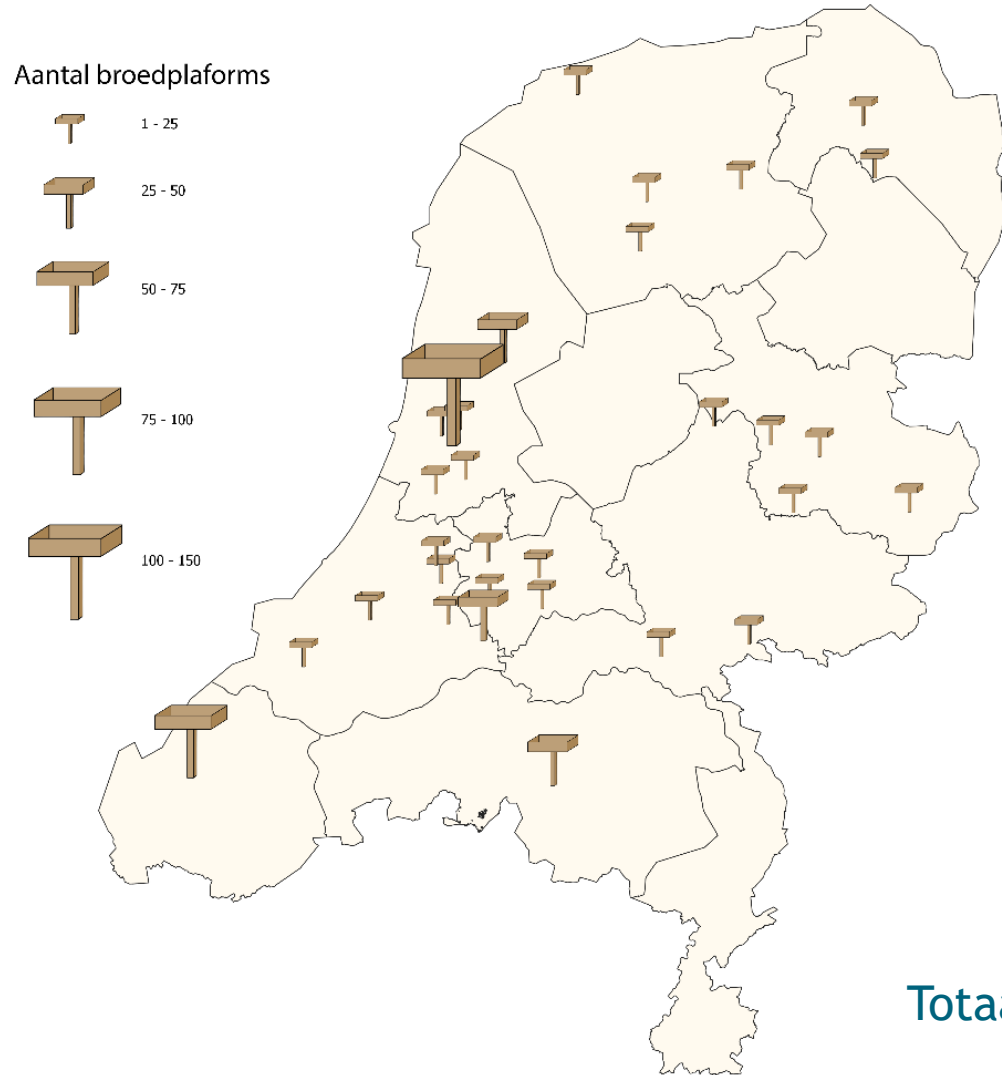
3. Scholeksters op broedplatforms

- Doel: inzicht in factoren die succes van broedplatforms bepalen
- Methode: plaatsing stimuleren en relevante informatie ophalen
- Handleiding, formulieren

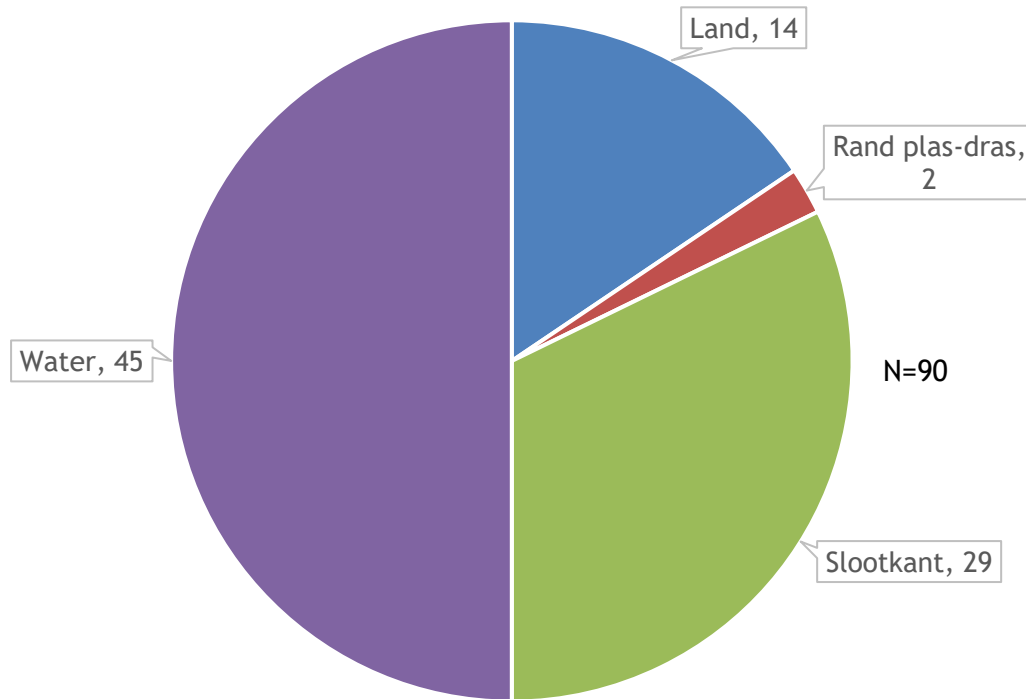
3. Scholeksters op broedplatforms

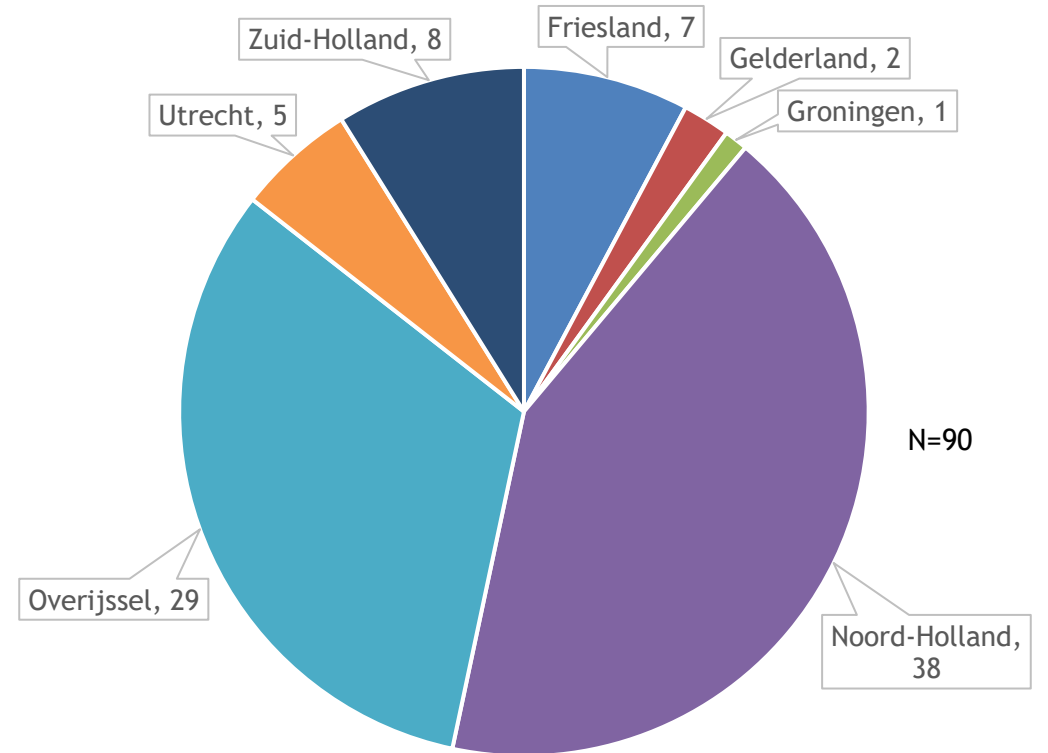
Totaal: >400 broedpalen, data binnen van ca. 90

3. Scholeksters op broedplatforms

Plaatsingslocatie broedplatforms

Aantal broedplatforms per provincie

Totaal: >400 broedpalen, data binnen van ca. 90

3. Scholeksters op broedplatforms

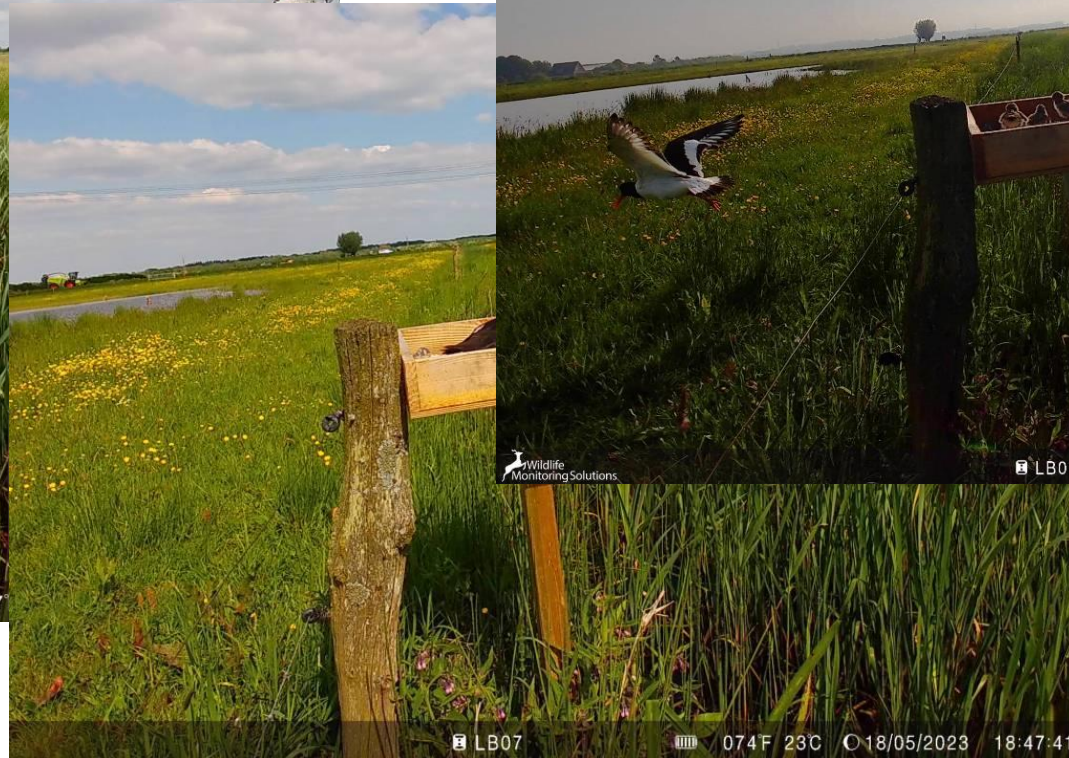
- Harm Kielstra namens Vogelwacht Opeinde (FR): “Als vliegen op stroop zo snel kwamen ze er op af, minder last van verstoring door roeken”.
- 4 platforms, 2 bezet, 3 legfels

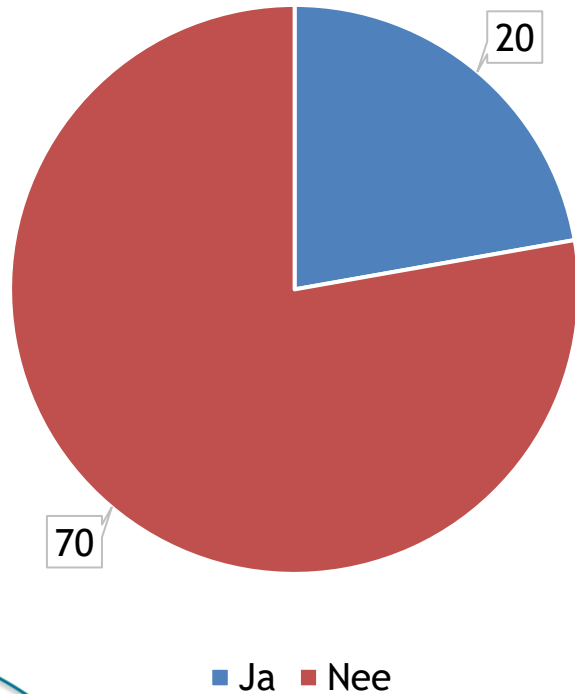
3. Scholeksters op broedplatforms

Harrie Tijs, Lierderbroek

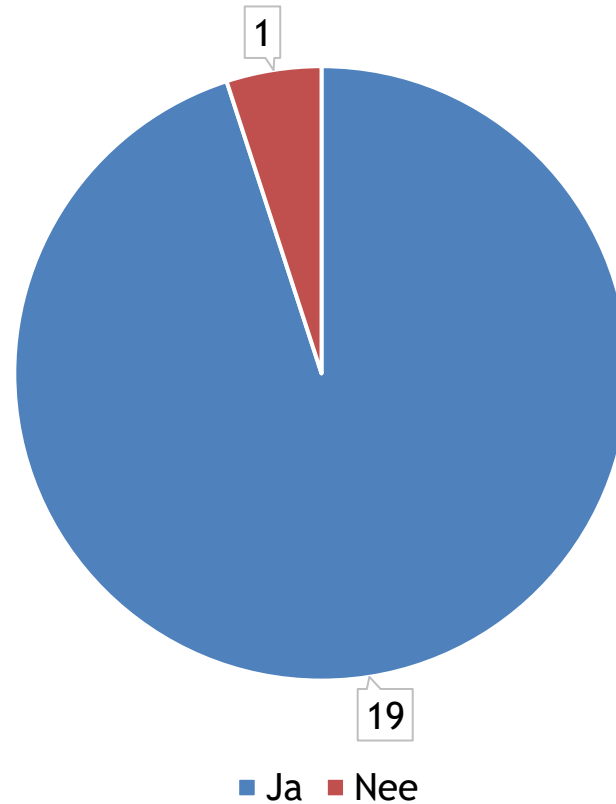

3. Scholeksters op broedplatforms

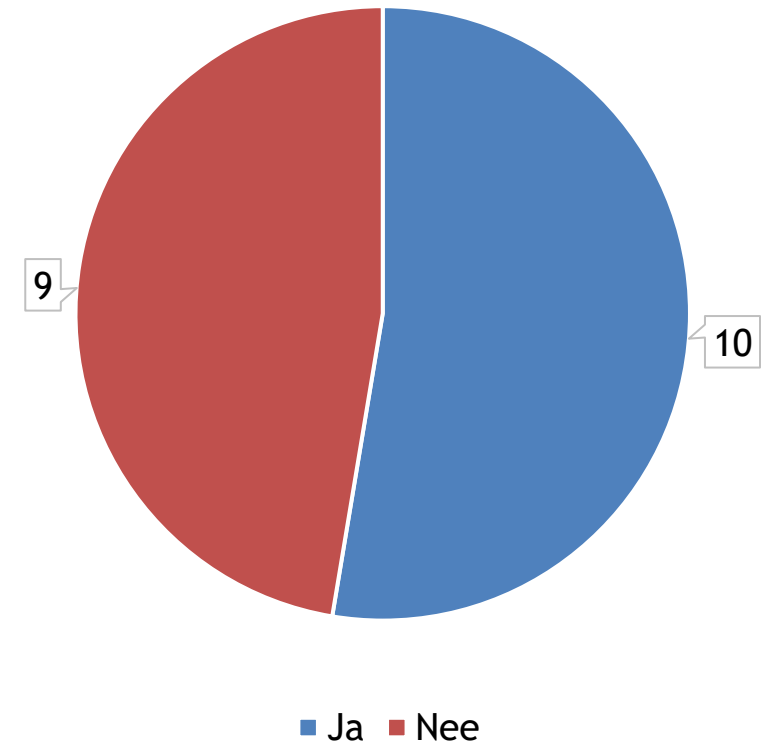
Tussentijds overzicht aantal bezette broedplatforms 2023 (N=90)

Succesvolle eifase (N=20)

Succesvolle kuikenfase (N=19)

3. Scholeksters op broedplatforms

Voorlopige eerste inzichten:

- Hoog nestsucces vergeleken met grondbroeders (>90%)!
- Vrij goede kuikenoverleving (relatief?)

Hoop voor de Scholekster?

Broedsucces
(Boerenlandvogelbalans 2020)

Dankwoord

- Team Jaar v/d Scholekster
- Vogelbescherming
- Maarten van Beek
- Jeroen Nienhuis
- Rick van der Weijde (pbase.com/corotauria)
- Sjerp Weima

- Tientallen, honderden, duizenden vrijwilligers!

Marcel Wortel

Bruno Ens

Christian Brinkman

Thijs Glastra

provincie
Zuid-Holland

Heb je nog gegevens? Stuur ze in!

25 november 2023
Jubileumeditie van de
Landelijke Dag!

Midden Nederland
Hallén, Barneveld

Kaartjes verkrijgbaar op:
www.sovon.nl